

https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2022/2023_02_27_%20%E2%84%9673_new.pdf?fbclid=IwAR2iUdXTqEUVs5RgKvgiSaSlZXAykMbdSR.

6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст. 250. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

7. Роль професійних журналістів і блогерів під час війни URL: <https://detector.media/infospace/article/203615/2022-10-11-yaki-obmezheniya-ta-osoblyvosti-roboty-media-diyut-v-ukraini-pid-chas-velykoi-viyny>.

Червінчук Андрій Васильович

завідувач науково-дослідної лабораторії з проблемних питань правоохоронної діяльності

*Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, старший дослідник*

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАПОБІГАННЯ ВИКОРИСТАННЮ
ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ НЕЛЕГАЛЬНОГО ПЕРЕТИНУ
КОРДОНУ**

Повномасштабна війна в Україні внесла значні корективи не лише у сектор безпеки й оборони, суспільні відносини, спричинила внутрішню й зовнішню міграцію, а й змінила вектори нелегальної міграції.

Якщо до повномасштабного вторгнення Наша країна була певним містком для незаконних мігрантів, наркоділків, контрабандистів і злочинних угруповань, які намагаються її територією проникнути в країни Європейського Союзу [1], то тепер охочих мігрувати зоною активних бойових дій значно поменшало.

Натомість посилилася тенденція намагань у незаконний спосіб залишити території країни чоловікам призовного віку. Адже, за загальним правилом на період дії правового режиму воєнного стану чоловікам – громадянам України, віком від 18 до 60 років, а також жінкам-військовозобов'язаним обмежено виїзд за межі України, крім військовозобов'язаних, які не підлягають призову на

військову службу під час мобілізації відповідно до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». Для протиправного перетину кордону ці особи обирають будь-який спосіб переміщення: піші переходу поза пунктами пропуску, подолання водних об'єктів, підробка документів тощо. Одним із найбільш поширених способів незаконного переправлення людей через кордон залишається облаштування схованок у транспортних засобах (Рис. 1 – 3).

Рис. 1. Схованка під сидіннями автобуса.

Рис. 2. Схованка під обшивкою фургона.

Рис. 3. Схованка у ніші для запасного колеса

На заводі такому негативному процесу мало би стати адміністративне законодавство України. І формально воно існує. Так, частиною 2 статті 206-1 КУпАП передбачена відповідальність водіїв та власників транспортних засобів за обладнання спеціально прихованих або замаскованих місць, які використовуються для перевезення нелегальних мігрантів. Однак, зазначена норма на сьогоднішній день не працює, адже обов'язковою умовою для настання відповідальності за згадану нормою є не лише облаштування спеціальних «схованок», а й їх цільове призначення – для перевезення нелегальних мігрантів.

Наразі національне законодавство України не містить дефініції «нелегальний мігрант». Зазначене поняття було визначено Інструкцією про порядок продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства, затвердженою Наказом МВС України від 01.12.2003 року № 1456. Тоді під незаконним (нелегальним) мігрантом мався на увазі іноземець або особа без громадянства, які незаконно перетнули державний кордон будь-яким способом (поза пунктами пропуску через державний кордон або в пунктах пропуску через державний кордон, але з уникненням прикордонного контролю) і протягом 3-х робочих днів не звернулися із заявою про надання статусу біженця чи отримання притулку в Україні, а також іноземець або особа без громадянства, які законно прибули в Україну, але після закінчення визначеного їм терміну перебування втратили підстави для подальшого перебування та ухиляються від

виїзду з України [2].

Аналогічне тлумачення містилося й в Порядку розгляду звернень щодо продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства, затвердженому Наказом МВС України від 23.08.2011 року № 601, ухваленому на заміну згаданій Інструкції. Відмінність у визначеннях полягала лише у відсутності чітко визначеного 3-денного строку, який був замінений формулюванням «без зволікання» [3].

Проте у 2012 році зазначена норма втратила чинність відповідно до Наказу МВС України від 25.04.2012 № 363 [4].

Однак, і перша, і друга редакції вважають нелегальним мігрантами іноземців та осіб без громадянства, що унеможлиблює притягнення до відповідальності водіїв та власників транспортних засобів у разі перевезення у «схованці» громадян України.

Крім того Міжнародна організація з міграції у своїй діяльності обмежує використання термінів «нелегальна міграція» та «незаконна міграція», а використовує термін «мігрант з нерегульованим статусом». Це пов'язано з тим, що вживання прикметників «нелегальний», «незаконний» щодо мігрантів має негативну конотацію, поширює в суспільстві стереотипи, які призводять до дискримінації, формує ставлення до осіб, котрі порушили міграційне законодавство, як до злочинців, хоча такі дії є адміністративними правопорушеннями. В свою чергу Термінологія Міжнародної організації з міграції відповідає міжнародним документам, зокрема Нью-Йоркській декларації у справах біженців і мігрантів та Глобальному договору про безпечну, впорядковану та врегульовану міграцію [5].

Отже, протидія незаконному переміщенню людей через державний кордон у спеціально прихованих або замаскованих місцях в транспортних засобах повинна мати відповідне законодавче підґрунтя, тому диспозиція частини 2 статті 206-1 КУпАП потребує суттєвого доопрацювання.

Список використаних джерел:

1. Смутчак З.В. Нелегальна міграція в Україні: передумови, особливості та можливі наслідки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С.609-613. URL: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/121.pdf> (дата звернення - 19.09.2023).
2. Наказ МВС України від 01.12.2003 року № 1456 «Про затвердження Інструкції про порядок продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1180-03#Text> (дата звернення - 19.09.2023).
3. Наказ МВС України від 23.08.2011 року № 601 «Про затвердження Порядку розгляду звернень щодо продовження терміну перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1112-11#Text> (дата звернення - 19.09.2023).
4. Наказ МВС України від 25.04.2012 № 363 «Про затвердження Порядку розгляду заяв іноземців та осіб без громадянства про продовження строку перебування на території України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0778-12#Text> (дата звернення - 19.09.2023).
5. Мігранти з нерегульованим статусом в Україні / Позняк О. В., Малиновська О. А., Майданік І. П., Овчиннікова О. Р. // IMMIS. 12 с. URL: https://idss.org.ua/arhiv/IRREGULAR%20MIGRANTS%20IN%20UKRAINE_UKR_FINAL.pdf (дата звернення - 19.09.2023).